

На 23 януари зам.-министърът на образованието и науката Таня Михайлова връчи сертификати „Партньор в образованието в учебно-тренировъчна фирма“, издадени от Световната мрежа на учебните предприятия EUROPEN – PEN International. На тържествена церемония в МОН отличия получиха 50 фирми, университети, неправителствени организации и физически лица, които най-много помагат при обучението на учениците и студентите в тренировъчните фирми.

Антоанета НАЙДЕНОВА

Към края на 2018 г. директорите на 61 училища и два университета са заявили създаването на 327 учебно-тренировъчни фирми за учебната 2018/2019. Утвърдени са документите на 247 учебни фирми. От тях с най-голям брой е Националната търговско-банкова гимназия в София – 56, следвана от Национална търговска гимназия в Пловдив с 16 фирми и столичната Национална финансово-стопанска гимназия с 14.

В учебно-тренировъчните фирми учениците и студентите се обучават в близка до реалната среда как се създава и управлява една фирма, застрахователно дружество или банка. Учебните дружества се вписват в Агенцията по вписванията на Центъра за учебно-тренировъчните фирми (ЦУТФ) към МОН и съответно в Търговския регистър и БУКТСТАТ след попълване на документите, които се ползват и в реалната среда, казва директорът на центъра Дария Маврудиева. Към Центъра са създадени виртуална Национална агенция за приходите, където се регистрират трудовите договори на учениците, плащат се месечни осигурителни вноски и данъци върху доходите им, а също и Стокова борса, Патентно ведомство, Комисия за защита на личните данни и дори банка и банков надзор, а също и Учебна служба „Земеделие“.

Всички документи се попълват от младежите в рамките на тяхното практическо обучение и се изпращат до служителите на Центъра, които ги проверяват и връщат за корекция неверните документи, като описват допуснатите грешки.

Това е истинска бизнес игра,

по време на която учениците и студентите искат от другите фирми оферти, произвеждат, купуват и продават помежду си, само че парите са виртуални, обяснява Маврудиева. Така младежите усвояват предприемачески и социални умения за работа в екип например. С получените заплати по своята собствена банкова сметка те могат да пазаруват стоки от някоя от другите 8000 учебно-тренировъчни фирми от Световната мрежа на учебните предприятия EUROPEN – PEN International (PEN), в която ЦУТФ членува от 2003 година.

Центърът насочва учебните предприятия към създаване на връзки с фирми от реалния бизнес със същия предмет на дейност. По тази причина през миналата учебна година имало много хранително-вкусови фирми, а преди това бум на книжарници.

Всяка учебно-тренировъчна фирма може да кандидатства за сертификат за качество от Световната мрежа на учебните предприятия EUROPEN – PEN International при покриването на определени стан-

Снимка: Международен панаир Пловдив

Всяка година в Пловдив се организира Панаир на учебните предприятия, където бъдещите предприемачи показват своите постижения

Трамплин за намиране на работа

По света ползват тренировъчните фирми като заместител на дуалното обучение, за преквалификация на възрастни хора и за ресоциализация на лишени от свобода

дартти. Всеки ученик от успешно сертифицирана фирма може да кандидатства за получаването на индивидуален сертификат, който е световно признат и му осигурява възможността за работа навсякъде по света. Всеки сертификат има уникален номер и се публикува на сайта на PEN и може да бъде проверен от бъдещия работодател. На обратната му страна са изброени критериите за издаването му. От Центъра съветват учениците да си правят портфолио какво са правили в тренировъчната фирма, за да могат по-лесно да се реализират на пазара на труда.

От 2009 г. създаването, обучението и работата в учебно-тренировъчни фирми са залегнали в учебните планове на икономическите гимназии, одобрени от МОН, разказва Маврудиева. Тя добавя, че има общообразователни средни училища и професионални гимназии, които също искат и си правят учебни предприятия. По света няма възрастова

граница за включването на децата в такива фирми. У нас най-малките участници са били шестокласници, направили цветарски магазин.

В България, Австрия и Румъния, а отскоро и в Черна гора националните центрове за работа с учебните фирми са към съответните образователни министерства. В Австрия обучението в учебни фирми също е залегнало в задължителната програма. В останалите страни националните центрове работят по договор с министерствата на образованието.

По света в повечето случаи учебно-тренировъчните фирми се използват за квалификация и преквалификация на възрастните хора, а у нас няма нито една такава фирма, твърди Маврудиева. Само към Асоциацията на лицензираните центрове за професионално обучение една година създали 22 такива тренировъчни предприятия, и то защото имали проект, по който трябвало да осигурят стаж на курсистите. Те не успяват да ор-

ганизируют стажа в истински фирми, затова правят учебно-тренировъчни предприятия, които закриват след края на проекта. Тренировъчната фирма не е панацея, но е много добра и гъвкава форма, която може да се изпълни с различно съдържание, смята директорът на ЦУТФ.

Пример в тази посока е един от най-интересните проекти, изпълнен съвместно със СУ „Асен Златаров“ – Шабла. При него

учебно-тренировъчните фирми са средство за предотвратяване на ранното отпадане от училище.

Двугодишният проект е финансиран от програма „Еразъм+“ и се провежда успешно в България, Италия, Испания и Литва. В България избират училището в Шабла, където голяма част от децата са от ромски произход. По време на проекта тренировъчната фирма на учениците работи съвместно с местна пекарна и постига добри резултати. Интеграцията на децата се подпомага чувствително от тренировъчните фирми, защото им дава възможност да покажат това, което могат. Практическата форма на обучение доказва, че е много силен мотивиращ фактор за задържане на децата в училище.

Затова от 2018 г. се изпълнява продължение на този проект, но вече водеща страна по него е Световната мрежа на учебните предприятия PEN. Крайната му задача е да бъдат изработени политики за създаването на учебни фирми за предотвратяване на ранното отпадане. Целта на

проекта е да се постигне намаляване на ранното напускане на училище и придобиване на предприемачески умения в горния курс на средното образование.

ЦУТФ работи по проект с Литва, Испания и Германия за изграждането на лидерски умения в тренировъчната фирма. Центърът всяка година работи и с младежите от сдружение „Амор“ по проект на Столична община, по който в рамките на 3 месеца в различни райони на София се организира обучение на младежи в предприемачество. Центърът има съвместен проект и с Международната организация на франкофоните. В резултат на сътрудничеството се проведе първото издание на френски език на международното състезание Global Enterprise Challenge по време на Панаира на учебните предприятия в Пловдив през 2018 г.

Тази година XXII издание на ТФ ФЕСТ „Млад предприемач“ 2019 ще се проведе на 18 и 19 април отново в Международния панаир – Пловдив. По време на проявата представителите на бизнеса участват активно в конкурсите и в оценяващите комисии, за да определят кой се справя най-добре в многобройните състезания по време на панаира.

„Много ми се иска в България да се приложи и един успешен проект, който се провежда в момента в Хонконг – казва Маврудиева. – Той е насочен към образовани млади хора, които си стоят вкъщи. Те нямат трудов опит и умения за комуникация и са т.нар. скрити безработни. В Хонконг такива млади хора минават обучение в тренировъчна фирма и успяват успешно да се реализират на пазара на труда. В България също има много такива младежи, но засега никой не се наема да ги обучава.“

Чуждият опит

Във Франция, Белгия, Швейцария, Канада, САЩ, по-малко в Австрия и Германия учебно-тренировъчните фирми се използват предимно за квалификация на възрастните хора. В Италия и Испания пък ги използват като средство за обучение на мигрантите или на хора, които по някаква причина са се откъснали от пазара на труда, като жените след майчинство. Както и за преквалификацията на хора, които искат да променят профила си.

Във Франция има учебно-тренировъчни фирми и в затворите. „Водихме представители от местата за лишаване от свобода от София, Варна, Бургас и Стара Загора, както и от пробационните центрове, за да се запознаят с тяхната работа“, обяснява директорът на ЦУТФ Дария Маврудиева. Във френския затвор един от мъжете посреща българските посетители с плакат „Добре дошли“. Оказва се, че е сърбин. В тренировъчното предприятие на затвора той изучава счетоводство и планира да работи като счетоводител, като излезе на свобода.